

ÖNSÖZ

Dr. A. Ayça Boyacı

Değerli meslektaşlarım,
Sevgili ve çok değerli kardiyoloji ailem,
Bilim dünyasının akıllı, eğitimli, merhametli ve çok güzel kadınları

8 Mart Dünya (Emekçi) Kadınlar Günü için çıkardığımız e-bültenin önsözünde her geçen gün daha da ileri giden kadın haklarından, yaşamın her alanında kadınlar ve erkekler arası eşitlikten, güzel günlerden ve gelişmelerden söz edebilmeyi dilerken bolca hüznle hazırladık bu geleneksel sayıyı.

21. yüzyılın ikinci dekadı, dünyaya da ülkemize de hiç iyi gelmedi dostlar. Bilimin ve fennin ışığında mutlu, sağlıklı, huzurlu bir yaşam dilerken pandemiler, savaşlar ve son olarak da içimizi çok yakan bir deprem felaketi ile Ortaçağ'ı anımsatan, bir kıyamet filmi seyrediyormuşuz hissi veren karanlık günlerin içine düştük. Pandemi sonrası tam da toparlanmaya başladığımızı düşündüğümüz umut dolu günlerde bir sabah binlerce çocuk anasız, babasız, binlerce anne evlatsız uyandı. Arkadaşlarımızı, dostlarımızı, meslektaşlarımızı, sevdiğimizizi, gülüşümüzü kaybettik. Kadın hakları, eşitlik ve bilim için mücadele verirken insan hakları, çocuk hakları derken gündem birden değişti, yıkılan şehirler, kaybolan yaşamlar ve anılar için üzüldük; kalacak yer, yemek, hijyen ve kaybettiklerimize evrildi gündem. Geleceğe dair biraz da korku dolu bir belirsizliğin tedirginliği kapladı içimizi.

Dünya Kadınlar Günü'ne esas teşkil ettiği iddia edilen olaylar da böyle hüznüldür aslında yaşadıklarımız gibi. Yıllar içinde her yazanın biraz daha detaylandırıp anlattığı, bazı kaynaklara göre 8 Mart 1857, bazılarına göre ise 8 Mart 1911'de ABD'de fabrika işçisi kadınların eşit haklar ve eşit ücret için ayaklandığı, birçok can kaybı ile sonuçlanan iki hazin olaya dayandırılmaktadır bugün.

Birleşmiş Milletler'in (BM) resmi web sitesinin konuyla ilgili sayfasında ise 8 Mart gününün seçilmesine kaynaklık eden olayın Rusya'da çarlığa son veren 1917 Şubat Devrimi'nin eski Rus takvimine göre 23 Şubat, Miladi Takvime göre ise 8 Mart günü kadınların protesto eylemleri ve grevleri ile başlaması olduğuna işaret edilmektedir. Birçok kaynakta ilk kadınlar gününün 1909 Şubat ayının son pazar günü ABD'de kutlandığı belirtilmektedir.

Ülkemizde ilk Kadınlar Günü, "burjuva toplumunda çiğnenen kadın haklarını elde etmek" şiarı altında 1922 yılında Ankara'da kutlanmıştır. Bu tarihten sonra yıllar boyunca ülkemizde Kadınlar Günü kutlamalarına izin verilmemiştir. 1975 yılında "BM Kadın On Yılı" ilan edilmiş ve Türkiye'de de aynı yıl bu kapsamda İlerici Kadınlar Derneği'nin öncülüğünde "Kadın Yılı Kongresi" yapılmıştır. 12 Eylül döneminde dört yıl süreyle hiçbir kutlama yapılmasına izin verilmemiş, 1984'ten itibaren 8 Mart Dünya Kadınlar Günü tüm kadın kuruluşları tarafından sahiplenilen, hatta devlet yetkililerinin ve kurumlarının da desteklediği bir gün olarak yeniden kutlanmaya başlanmıştır.

Günümüzde 8 Mart kadın hakları açısından bugünlere nasıl gelindiğinin hatırlanmasını sağlayan; eğitim, sosyal haklar ve eşitlik bağlamında kutlanan özel bir gündür. Dünya genelinde ve ülkemizde kadın hakları alanında son yıllarda olumlu gelişmeler sağlansa da özellikle az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde daha belirgin olmak üzere, birçok sorun hala çözülebilmiş değildir.

Dünyadaki en yoksul insanların büyük çoğunluğu hala kadınlardır. Cinsiyetler arası eğitim eşitsizliği de büyük bir sorundur. Kadınlarda istihdam ve işgücüne katılma oranları erkeklere göre çok düşük, işsizlik oranı ise erkeklerden daha yüksektir. Eşit işe eşit ücret alınması en doğal haktır ancak ücret eşitsizliği de ülkemizde hala önemini koruyan diğer bir sorundur ve kadınlar erkeklere göre yarıya varan oranlarda daha az ücretle çalıştırılmaktadır.

Ulu önderimiz Atatürk'ün dediği gibi, *"İnsan topluluğu kadın ve erkek denilen iki cins insandan mürekkeptir. Kabil midir ki, bu kütlenin bir parçasını ilerletelim, ötekini ihmal edelim de kütlenin bütünlüğü ilerleyebilsin? Mümkün müdür ki, bir cismin yarısı toprağa zincirlerle bağlı kaldıkça öteki kısmı göklere yükselebilir?"*

Toplumsal cinsiyet kalıpları da kadınları olumsuz etkilemektedir. Ülkemizde yapılan bazı araştırmalara göre birçok kadın yaşadıkları çevrede gece yalnız yürürken, hatta evde yalnız otururken bile kendilerini güvensiz hissetmektedir. Tüm bunların yanında, belki de ülkemiz açısından en önemlisi kadınlara yönelik şiddet ve namus cinayetleridir. Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu'nun raporuna göre 2022 yılında ülkemizde 334 kadın erkekler tarafından öldürülmüş, 245 kadın ise şüpheli şekilde ölü bulunmuştur. Bu kadınların 209'u kendi evinde öldürülmüştür. İşin belki de en hazin yanı bu kadınların 154'ünün evli olduğu, 35'inin birlikte olduğu, 33'ünün ise akrabası olan bir erkek tarafından öldürülmüş olmasıdır (1).

Erkek egemen dünyanın eğitimli, bilgili, bilinçli, kariyer sahibi, güçlü, özgüvenli ve çok güzel kadınları, yaşadığımız büyük felaket sonrası çok üzülmüş, umutsuzluğa kapılmış olsak da hep bir olup küllerimizden yeniden doğacağız. Bu yüzyıl biz kadınların yüzyılı olacak, özgür ve eşit.

Unutmayalım, *"Dünyada her şey kadının eseridir."* (Mustafa Kemal Atatürk)

Mutlu güzel günler dileğiyle...

Dr. A. Ayça Boyacı
TKD Kadın ve Kalp Sağlığı Proje Grubu

Kaynak

1. Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu 2022 Yıllık Raporu, 2 Ocak 2023 (kadincinayetlerini durduracagiz.net). Accessed Feb 27, 2023.